

ספר

נאמר מימים

פרשת ויקרא

מאת

הרב הגאון החסיד

ר' אברהם יוסף פסח (פסחוביץ)

זצ"ל

יו"ל ע"י נכדי המחבר

א) ויקרא אל משה וגו'. וזרש"י ז"ל (ויקרא א' א' ד"ה ויקרא) לכל הדצרות, ולכל חמירות, ולכל ציוויים, קדמה הקריאה לשון חבה, לשון שמלכתי השרת משתמשין בו, שנאמר "ויקרא זה אל זה", אבל לנציאי אוה"ע נגלה עליהן בלשון עראי וטומאה, שנאמר ויקר אלוקים אל בלעם, ויתכן לומר ע"פ מה שכתבתי לעיל בפרשת ויקהל (אות ב') על "ראו קרא ה' צם בצלאל", כי שמו של אדם הוא פנימיות ותוכו של נפשו של אדם, וי"ל בזה פי' דצרי המדרש רות^א (רות רבה ד' ג') על פסוק "ושמו בועז", הרשעים הן קודמין לשמן "גלית שמו" וגו', אבל הצדיקים שמן קודמין, "ושמו קיש", "ושמו

שאל" כו' דומין לצוראם, שנאמר "ושמי ה' לא נודעתי להם" יעיי"ש, פי' כי הצדיק עיקר חייתו הוא פנימיות נפשו ונשמתו לכן שמן דהיינו פנימיות שלהן קודמין, אבל הרשעים עיקר חייתם הוא לצד הגשמיות ותאות לבס וגופס של עוה"ז, ומשו"ה הן קודמין לשמן וק"ל.

וזו עלמו מה שפירש"י ז"ל (שמות א' א' ד"ה ואלה) בתחלת פרשת שמות, אע"פ שמנאן בחייהן בשמותם כו', להודיע חצתן שנמשלו לכוכבים, שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם כו', כי עיקר תכלית צריאת הכוכבים, לעשות רצון הקב"ה בלבד, בלי הנאת עצמם כלל, כמ"ש רש"י ז"ל^ב

^א רות רבה ד' ג' ממשפחת אלימלך ושמו בעז, הרשעים הן קודמין לשמן, (שמואל א יז, ד): גלית שמו. (שמואל א כה, כה): נבל שמו. (שמואל ב כ, כא): שבע בן בכרי שמו. אבל הצדיקים שמן קודמין, (שמואל א ט, א): ושמו קיש. (שמואל א ט, א): ושמו שאול. (שמואל א יז, יב): ושמו ישי. (אסתר ב, ה): ושמו מרדכי. (שמואל א א, א): ושמו אלקנה. ושמו בעז, דומין לבוראם, שנאמר (שמות ו, ג): ושמי ה' לא נודעתי להם. אתיבון ליה (בראשית כד, כט): ושמו לבן, אמר רבי יצחק פרדכסוס. רבי ברכיה אמר מלבן ברשע. והכתיב (שמואל א ח, ב): ובני שמואל שם הבכור יואל ושם משנהו אביה, רבנן אמרי מה זה רשע, אף זה רשע. ורבי יהודה ברבי סימון שנשתנו למעשה וזכו לרוח הקדש, שנאמר (יואל א, א): דבר ה' אשר היה אל יואל בן פתואל:

^ב דברים ל' י"ט ד"ה העדתי בכם היום את השמים וגו': אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, הסתכלו בשמים שבראתי לשמש אתכם, שמא שנו את מדתם, שמא לא עלה גלגל חמה מן המזרח והאיר לכל העולם כענין שנאמר (קהלת א') "וזרח השמש ובא השמש", הסתכלו בארץ שבראתי לשמש אתכם, שמא שנתה מדתה, שמא זרעתם אותה ולא צמחה או שמא זרעתם חטים והעלתה שעורים, ומה אלו שנעשו לא לשכר

(דברים ל"י"ט ד"ה העדה) צסוף פרשת נצבים על פסוק "העדוטי צכס היוס חת השמים וחת החרץ" וגו', ומה חלו שנעשו לח לשכר ולא להפקד, חס זוכין חין מקצלין שכר, וחס חוטחין חין מקצלין פורעניות, לח שינו חת מדתן כו', עכ"ל. הרי שכל הוייתם ורצונם הוא לצד לעשות רצון קונם, ולא לגרמייהו כלל, ח"כ שמש נקרא פנימיות רצונם לעשות רצון קונם, ושמן קודמין, לכן מוטיחן הקצ"ה ומכניסן צמספר וצשמותם, כי חין להם תכלית וכוונה חחרת, חלח זחת לצד, לעשות רצון קונם, וכן על צחי' זו נצרח עם ישראל, רק להעיד על הקצ"ה שנחמר "חתם עדי" וגו', וכן כתיב "עם זו יצרחי לי תהלתי יספרו", ולכן מנחן הקצ"ה ג"כ צחייהן וצמותם צשמותם, כי תשוקת עם ישראל ורצונם הוא לצד לעשות רצון

הקצ"ה צלח תשלום גמול, כמ"ס חז"לי (ברכות י"ז). גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב שחור שבעיסה, ושיעבוד מלכויות, וזה שחמר התנח הקדוש צחצות, חל תהיו כו' חלח חו כעצדים המשמשין חת הרצ שלא ע"מ לקבל פרס, כי זחת הוא המצוקש של פנימיות עם ישראל, ולהיפך חס חומות העולם, שחפילו המעט הטוב אשר חמה לפעמים עושים, הוא לגרמייהו לצד, "וחסד לחומים חטוחת", והן קודמין לשמן כנ"ל.

וכל מה שהקצ"ה הי' מדצר עם משה רצינו ע"ה, הי' חכל לצד צשציל חצת ישראל, כמ"ס רש"י ז"ל (ויקרא א' א' ד"ה לחמר) צתחלת פרשה זו על לחמר, חח וחמור להם דצרי כצושין, צשצילכם הוא מדצר עמי כו', נמחח כי גם שמו של משרע"ה הוא פנימיות ורצון נפשם של עם ישראל

ולח להפסד, אם זוכין חין מקבלין שכר ואם חוטחין חין מקבלין פרענות, לח שנו את מדתם, אתם שחם זכיתם תקבלו שכר ואם חטאתם תקבלו פרענות, על אחת כמה וכמה (ספרי דברים ל"ב):

^גברכות י"ז. ורבי אלכסנדרי בתר דמצלי חמר הכי: "רבון העולמים, גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב, שחור שבעיסה ושעבוד מלכויות. יהי רצון מלפניך שתצילנו מידם, ונשוב לעשות חוקי רצונך בלבב שלם":

ככלל, וכן מצואר צמד"ר^ד (ויקרא רבה א' ח')
 פרשה זו, משל למלך שנכנס
 למדינה, עם מי מדבר תחלה, לא
 עם אגרונימין של מדינה, למה,
 שהוא עסוק בחיי" של מדינה, כך
 משה עסוק בטרחות של ישראל כו',
 לכך נאמר ויקרא אל משה, הרי
 שכל עצמיות של משרע"ה הי'
 צעזיל ישראל לצד, וכן פרש"י ז"ל^ה
 (במדבר כ"א כ"א ד"ה וישלח)
 פסוק "וישלח ישראל מלאכים",

שמשה הוא ישראל כו', שנשיא הדור
 הוא ככל הדור, שנשיא הוא הכל.
 ולכן לכל הדורות כו', קדמה
 קריאה לשון חבה, להורות כי שמן
 של ישראל קודמין להן כנ"ל, אבל
 לנציאי אוה"ע נגלה עליהן בלשון
 עראי וטומאה, להורות כי הן
 קודמין לשמן, כי אוה"ע אין להם
 כלל רצון לעשות רצון הקצ"ה, ומה
 שהן עוזדים לגרמייהו הן עוזדין.
 ומצואר צזה דצרי המד"ר' פרשת
 נשא, פרשה י"א צאמלע פסקא ז',

^ד ויקרא רבה א' ח' אמר רבי שמואל בר נחמן בשם רבי נתן שמונה עשר צוויים כתוב בפרשת משכן כנגד
 שמונה עשרה חוליות שבשדרה, וכנגדן קבעו חכמים שמונה עשרה ברכות שבתפלה, כנגד שמונה עשרה
 הזכרות שבקריאת שמע וכנגד שמונה עשרה הזכרות שבהבו לה' בני אלים (תהילים כ"ט:א'). אמר רבי חייא
 בר אבא לבד מואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן (שמות לח, כג): ועד סוף ספרא, משל למלך שנכנס
 במדינה ועמו דכסים ואפרכין ואסטרטלטין, ואין העם יודעים איזה מהם חביב מכלם, אלא מי שהמלך הופך
 פניו ומדבר עמו הוא חביב מכלן. כך (שמות כד, א): ואל משה אמר עלה אתה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים
 זקנים, ואין אנו יודעים איזה מהן חביב מכלן, אלא מי שהקדוש ברוך הוא קורא אותו ומדבר עמו, לכך נאמר:
 ויקרא אל משה. משל למלך שנכנס למדינה עם מי מדבר תחלה לא עם אגרונימון של מדינה, למה, שהוא
 עסק בחייה של מדינה, כך משה עסוק בטרחות של ישראל, אמר להן זו חיה תאכלו וזו לא תאכלו (ויקרא
 יא, ט): את זה תאכלו מכל אשר במים וגו' (ויקרא יא, ג): ואת אלה תשקצו מן העוף, אלה תשקצו ואלה
 לא תשקצו, (ויקרא יא, כט): וזה לכם הטמא, זה טמא וזה אינו טמא, לכך נאמר: ויקרא אל משה:

^ה במדבר כ"א כ"א ד"ה וישלח ישראל מלאכים: ובמקום אחר תולה השליחות במשה, שנאמר "ואשלח
 מלאכים ממדבר קדמות" (דברים ב'), וכן "וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך אדום" (במדבר כ'), וביפתח
 הוא אומר (שופטים י"א) "וישלח ישראל מלאכים אל מלך אדום" וגו', הכתובים הללו צריכין זה לזה, זה נועל
 וזה פותח, שמשה הוא ישראל וישראל הם משה, לומר לך שנשיא הדור הוא ככל הדור, כי הנשיא הוא הכל
 (תנחומא):

^ו במדבר רבה י"א ז' כתוב אחד אומר: היש מספר לגודויו, וכתוב אחד אומר: אלף אלפין ישמשונה, משגלו
 ישראל מארצם, אלף אלפין ישמשונה, כביכול נתמעטה פמליא של מעלה. רבי אומר משום אבא יוסי בן
 דוסתאי אלף אלפין ישמשונה, גוד אחד, וכמה הן גודויו, היש מספר לגודויו. כתוב אחד אומר (תהלים
 קמז, ד): מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא, וכתוב אחד אומר (ישעיה מ, כו): המוציא במספר צבאם
 לכלם בשם יקרא. כשהקדוש ברוך הוא קורא אותם הוא קורא שמות כלן כאחת והם עונין, מה שאי אפשר
 לו לבשר ודם לקרוא שני שמות כאחת. וכן הוא אומר (שמות כ, א): וידבר אלהים את כל הדברים האלה

מה "לכולם שמות יקרא", שאין שם שינוי, לא השם שנקרא עכשיו, נקרא לאחר זמן, וכה"א למה זה תשאל לשמי והוא פלאי, איני יודע לאיזה שם אני מתחלף ע"כ דצריהם הקדושים, ולכאורה הסיפא של דצריהם סותר לרישא, מעיקרא אמר המדרש שאין להם שינוי, משמע שיש למלאכים שם אחד עד לעולם, ולצסוף אמר המדרש לא השם שנקרא עכשיו כו', משמע ששמו של מלאך הוא תמיד בשינוי,

ומתחלף השם לפי השליחות, ולפי האמור יש להצין כוונתם, מאחר שהשם של מלאך הוא תמיד על שם השליחות, ותמיד הוא עומד הכן למלאות תפקיד ורצון הקב"ה, וזאת הוא פנימיות של מלאך, א"כ זאת עצמו שמתחלף שמו, על שם שליחות אחרת, נקרא שאין שם שינוי, כי זה רצונו של המלאך תמיד בלא שום שינוי למלאות רצון ושליחותו של מלך מלכי המלכים הקב"ה וק"ל.

לאמר, מלמד שכל עשרת הדברות אמר בדבור אחד, ואומר (תהלים סב, יב): אחת דבר אלהים שתיים זו שמעתי כי עז לאלהים. ואומר (ירמיה כג, כט): הלוא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפצץ סלע. רבי אומר משום אבא יוסי בן דוסתאי מהו לכלם שמות יקרא, שאין שם שנוי לא השם שנקרא עכשיו נקרא לאחר זמן, וכן הוא אומר (שופטים יג, יח): למה זה תשאל לשמי והוא פלאי, איני יודע לאיזה שם אני מתחלף:

(ב) ויקרא אל משה. פירש"י ז"ל (ויקרא א' א' ד"ה ויקרא) מדברי תכו"ל, לכל הדברות ולכל אמירות, ולכל זיוויים, קדמה קריאה לשון חבה, לשון שמלכתי השרת משתמשין בו, שנאמר "ויקרא זה אל זה" כו', והרמב"ן ז"ל (ויקרא א' א' ד"ה אמר הכתוב) הוסיף לומר כי לכל הדברות כו', קדמה קריאה כלומר שאמר הקב"ה מקודם משה משה, ויאמר הנני כו', ונריך להבין הטעם שאמרו חז"ל שהקריאה זאת של משה משה מקודם הדיבור הוא לשון חבה וכזכר כתבתי מזה.

וכעת נראה לי לומר דהנה המדרש^א כאן (ויקרא רבה א' א') מביא הפסוק "גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו" כו', בשומרי שביעית הכתוב מדבר, דין חמי חקלי' זיירא כרמי' זיירא ושותק, אין לך "גבורי כח" יותר מזה כו', "עושי דברו לשמוע בקול" כו', צרישא "עושי" והדר "לשמוע" כו', וקשה להבין הסמיכות זאת ל"ויקרא אל משה", וגם החזור של המאמר הזה לכאן לומר שישראל היו מקדימין נעשה לנשמע, וגם מדוע דוקא שומרי שביעית המה "גבורי כח", ובקדושין^ב ד' ל"ט ע"ב אמרי'

^א ויקרא א' א' ד"ה אמר הכתוב בכאן ויקרא: ורבותינו אמרו (תורת כהנים פרשה א ז) כי לכל הדברות ולכל האמירות ולכל הצוויים קדמה קריאה כלומר שיאמר אליו משה משה ויאמר הנני וזה דרך חבה וזרוז למשה והנה על דעתם הזכיר זה בכאן בעבור שהוא תחלת הדבור אשר היה אליו מאהל מועד ללמד על כלם כי כן יהיה משפטו כל הימים בכל התורה:

^ב ויקרא רבה א' א' גברי כח עשי דברו, (תהלים קג, כ): במה הכתוב מדבר, אמר רבי יצחק בשומרי שביעית הכתוב מדבר, בנהג שבעולם אדם עושה מצוה ליום אחד, לשבת אחת, לחדש אחד, שמא לשאר ימות השנה, ודין חמי חקליה בירה כרמיה בירה ויהב ארנונא ושתיק, יש לך גבור גדול מזה. ואם תאמר אינו מדבר בשומרי שביעית, נאמר כאן: עשי דברו, ונאמר להלן (דברים טו, ב): וזה דבר השמטה, מה דבר שנאמר להלן בשומרי שביעית הכתוב מדבר, אף דבר האמור כאן בשומרי שביעית הכתוב מדבר. עשי דברו, רבי הונא בשם רבי אחא אמר בישראל שעמדו לפני הר סיני הכתוב מדבר שהקדימו עשיה לשמיעה ואמרי (שמות כד, ז): כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע. לשמע בקול דברו, אמר רבי תנחום בר חנילאי בנהג שבעולם משוי שקשה לאחד נוח לשנים, ולשנים נוח לארבעה, או שמא משוי שקשה לששים רבוא נוח לאחד, כל ישראל עומדים לפני הר סיני ואומרים (דברים ה, כב): אם יספים אנחנו לשמע וגו', ומשה שומע קול הדבור עצמו וחיה. תדע לך שהוא כן, שמכלן לא קרא אלא למשה, לכך נאמר: ויקרא אל משה:

^ג קדושין ל"ט: ושם מ. תנן כל העושה מצוה אחת מטיבין לו עשה אין לא עשה לא ורמינהי ישב ולא עבר עבירה נותנים לו שכר כעושה מצוה אמר ליה התם כגון שבא דבר עבירה לידו וניצול הימנה טזכי הא דרבי חנינא בר פפי תבעתיה ההיא מטרוניתא אמר מלתא ומלי נפשיה שיחנא וכיבא עבדה היא מילתא ואיתסי

ד"גבורי כח" הם מי שזא דזר
עצירה לידו וניצל הימנה, כגון ר'
חנינא זר פפא, ור' נדוק, ורז
כהנא יעיי"ש.

חנני השי"ת לומר זזה דהנה חז"ל
מגדילים עד למאד, מה שישראל
היו מקדימין נעשה לנשמע זשעת
קבלת התורה, וכזר כתזתי מזה,
וכעת נראה לי לומר, דהנה ישראל
נקראו זנים, "זנים אתם לה'
אלקיכם", והקז"ה קראם "זני
זכורי ישראל", וגם נקראו ישראל
עזדים, "כי לי זני ישראל עזדים",
ועוד כתיב "עזדי אתה ישראל אשר
זך אתפאר".

והנה זן יכול לחפש זגזוי דמלכא,
כמ"ש הזזה"ק, כלומר לחפש
ולהתזונן אחר טעם של כל מזזה,
אלל העזד מוכרח לעשות ככל אשר
יזזה אותו אדוניו, גם אם לא ידע
שום טעם וכוונה של זיווי אדוניו,
וי"ל לפ"ז דמה שהיו ישראל

מקדימין נעשה לנשמע, הי' כוונתם
לומר, כי נעשה הוא זחי' עזד
לעשות המזזה זלי טעם, ואמרו
אנחנו רזים לעזוד את הקז"ה
זזחי' עזד, לעשות ככל אשר יזזה
הקז"ה אותנו, ואנחנו עומדים הכן
לעשות גם אם לא נדע הטעם של
המזזה, אלל נשמע הוא מלשון "כי
שומע יוסף", הזנה, לחפש זגזוי
דמלכא, ולהזין הטעם של המזזה,
זחי' זן, וישראל זקבלת התורה היו
יודעים כי המה זנים ועזדים
להקז"ה, זגלל כן הקדימו נעשה
לנשמע, כלומר שאמרו אנחנו רזים
לעזוד את הקז"ה עם הז' זחינות,
זזחי' זנים וזזחי' עזדים, ומקדימין
נעשה לנשמע, לעזוד את הקז"ה,
גם אם לא נדע את טעמי המזזה,
עזדים קודם לזנים.

וזזה כוונת המדרש "גבורי כח"
זשומרי שזיעית הכתוב מדזר, זין
חמי זייר כרמי' זייר ושותק, פי'

ערק טשא בההוא בי בני דכי הוו עיילין בתרין אפילו ביממא הוו מיתזקי למחר אמרו ליה רבנן מאן נטרך
אמר להו שני מ. אנושאי קיסר שמרוני כל הלילה אמרו ליה שמא דבר ערוה בא לידך וניצלת הימנו דתנינא
כל הבא דבר ערוה לידו וניצל הימנו עושין לו נס (תהלים קג, כ) גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו כגון
רבי צדוק וחביריו:

כי שזיעית הוא ענין זיטול, "שצת לה" כמו שצת זרשאית, שמזטול כל חייתו ורלונו אל חי החיים, וכל חיותו הוא רק לעשות מצות הקצ"ה זלזד, כמו המלאכים "עושי דזרו לשמוע זקול דזרו", זרישא "עושי" והדר "לשמוע", זחי' עזדים קודם לזחי' זנים כנ"ל.

ואי' זשם הקדושת לוי' (פרשת בא) זל"ה זי"ע הטעם דזתורה כתיב "חג המצות", וישראל קורין את החג, "חג הפסח", דהקצ"ה מתפאר עם עמו ישראל שלא הספיק זליקס

להחמיץ, עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקצ"ה וגאלם, וישראל מתפארים זהקצ"ה "אשר פסח על זתי אצותינו זמלריס", כדרך "אני לדודי ודודי לי", וזלשון "ויקרא" יש שני פירושים, אחד קריאת שם, כמו "ויקרא שמו יעקב", והשני זלשון פקידה וזיווי, כמו שאי' זריש פסחים^א (ז), דמשני דהאי "ויקרא חלקים לאור יום", לאו קריאת שם הוא, אלא קריא רחמנא לנהורא ופקדי' על מצותא דיממא, ופירש"י^ב ז"ל קרא לזריאה

^א קדושת לוי פרשת בא ואמרתם זבח פסח הוא לה' (שמות יב, כז). והנה יש להבין שאנו קורין את יום טוב המכונה בתורה בשם חג המצות אנו קורין אותו פסח, והיכן רמז זה בתורה לקרוא יום טוב זה בשם פסח, והלא בכל התורה נקרא יום טוב זה בשם חג המצות. והנה כתיב (שיר השירים ו, ג) אני לדודי ודודי לי, היינו שאנו מספרים שבחו של הקדוש ברוך הוא והקדוש ברוך הוא מספר שבח של ישראל. וכן הוא שאנו מניחין תפילין וכתוב בהן שבח של הקדוש ברוך הוא והקדוש ברוך הוא מניח תפילין שכתוב בהן שבח ישראל. ובזה יובן מה שכתוב בתנא דבי אליהו דמצוה לספר שבחן של ישראל ויש להשם יתברך נחת רוח מזה שמספר בשבחן של ישראל. ונראה הטעם, משום דאסור להסיח דעת מתפילין ומצוה על כל אדם לעסוק תמיד בתפילין, דהיינו או לספר השבח של ישראל דהיינו תפילין דמארי עלמא שכתוב בהן שבח של ישראל כדאמרינן בגמרא (ברכות ו). תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו מי כעמך ישראל כו'. או לספר בשבח של הקדוש ברוך הוא דהוא תפילין של ישראל שכתוב בהם שבח השם יתברך, דהיינו שמע, קדש, והיה כי יביאך. ונמצא תמיד אנו מספרים שבח השם יתברך והשם יתברך מספר שבח ישראל. והנה חג המצות נקרא על שבח ישראל. ועיין ברש"י על פסוק ויאפו את הבצק עוגות מצות גו' וגם צדה גו'. ועיין ברש"י מגיד שבחן של ישראל כו', שמפורש בקבלה זכרתי לך כו', עיין שם. ונמצא נקרא חג המצות על שם שבח ישראל שאפו את הבצק עוגות מצות. ולזה בתורה נקרא יום טוב זה בשם חג המצות כביכול השם יתברך מספר שבח של ישראל. ואנו קורין היום טוב בשם פסח על שם שבח השם יתברך ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסחכו, שהוא שבח השם יתברך על דרך הפסוק אני לדודי ודודי לי:

^א פסחים ב. מיתבי: "ויקרא אלהים לאור יום" אלמא "אור" יממא הוא, הכי קאמר: למאיר ובא קראו יום. אלא מעתה, "ולחשך קרא לילה" למחשיך ובא קרא לילה, והא קיימא לן דעד צאת הכוכבים יממא הוא, ואלא, הכי קאמר: קרייה רחמנא לנהורא ופקדיה אמצותא דיממא, וקרייה רחמנא לחשוכא ופקדיה אמצותא דלילה:

^ב שם ד"ה ופקדיה אמצותא דיממא: צוהו לשמש ביום ולחושך צוה לשמש בלילה קרא כמלך שקרא לעבדו שיבא לפניו:

המאירה, וזוה אותה לשמש ציוס, כמו שקרא לעצד שיצא לפניו יעיי"ש, הרי ד"ויקרא" ג"כ הפי" ציווי.

והנה צפרשת שמות פירש"י ז"ל אע"פ שמנאן צחייהן בשמותן, חזר ומנאן צמיתתן, להודיע חצתן, שנמשלו לכוכבים כו', "המוציא צמספר לצאם, לכולם צסם יקרא", פי' שמה שקרא הקצ"ה את שמותם של ישראל צחייהן וצמיתתן, לא היתה הכוונה מלשון ציווי ופקידה, אלא מלשון חצה, שמוזכיר את שמש, כאצ שקרא את שמו של צנו מחמת חצתו, וזה עצמו הפי" "ראה קראתי צסם צלאל" וגו', ג"כ לשון חצה, ועיי"ש.

וזוה כוונת מאמרס ז"ל כאן, לכל הדצרות, ולכל אמירות, ולכל הציוויים, קדמה קריאה לשון חצה, דכמו שישראל היו מקדימין נעשה לנשמע, להראות אהבת וחציבת הקצ"ה להם, לעצוד את הקצ"ה צצ' הצחינות, ועוד עצדים קודם לצחי" צנים, כנ"ל, כמ"כ הקדים

הקצ"ה לישראל קריאה קודם הדיצור, לשון חצה, צחי" צנים קודם לעצדים, קודם להציווי של המצוה, וזה הוא שקרא הקצ"ה קודם כל דיצור או אמירה או ציווי, משה משה, להראות חצתן של ישראל, שהם אללו צחי" צנים קודם צחי" עצדים, "אני לדודי ודודי לי" כנ"ל.

ואהבת הקצ"ה לישראל הוא אהבה עצמיות, אהבת אצ לצן, ואהבה זו לא תוכל להשתנות, כי הוא צלי טעם וצלח גבול, כמ"ש "אהבתי אתכם" וגו', "ומים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה", וזאת הוא השנאה של אומות העולם לישראל, כמו שפירש"י ז"ל (שמות ט"ו ט"ז ד"ה אלופי) על פסוק "אז נצהלו אלופי אדום", והלא לא הי' להם לירא כלום כו', אלא מפני אנינות, שהיו מתאוננים על כבודם של ישראל עכ"ל, כי צזה שהי' הקצ"ה מראה צפומצי וריש גלי את חצתן של ישראל, אינם יכולים אוה"ע לשאת, וזאת הוא

עצמו שאמרו חז"ל¹ (במדבר רבה א' ג') חילו
היו אוה"ע יודעים, מה טובה להם
אהל מועד, צאהלות וצקטריות היו
מקיפין אותה כו', פי' כי מאהל
מועד וחילך הי' הקצ"ה מראה את
חצתן של ישראל יותר צהנע, וחין

לך יפה מן הצניעות, ונחה דעתם
של אוה"ע קצת, כי עכ"פ לפחות
לא הראה צריש גלי אהצת ישראל,
ולפי דעתם טובה להם שאין
הקצ"ה מראה את חצת ישראל
צפרסס וק"ל.

¹ במדבר רבה א' ג' דבר אחר, וידבר ה' אל משה במדבר סיני, עד שלא עמד אהל מועד דבר עמו בסנה, שנאמר (שמות ג, ד): ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה, ואחר כך (שמות יב, א): ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר. ודבר עמו במדין, שנאמר (שמות ד, יט): ויאמר ה' אל משה במדין. ודבר עמו בסיני, שנאמר (במדבר א, א): וידבר ה' אל משה במדבר סיני לאמר. וכיון שעמד אהל מועד אמר יפה היא הצניעות, שנאמר (מיכה ו, ח): והצנע לכת עם אלהיך, הרי הוא מדבר עמו באהל מועד. וכן דוד אמר (תהלים מה, יד): כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה. בת מלך זה משה, שנאמר (ישעיה יט, ד): וסכרתי את מצרים ביד אדנים קשה, אלו הן המכות שבאו על מצרים, (ישעיה יט, ד): ומלך עז ימשל בם, זה משה, שהיה מלכה של תורה שנקראת עז, שנאמר (תהלים כט, יא): ה' עז לעמו יתן, לפיכך: כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה, זה אהרן, שנאמר (שמות כח, יג): ועשית משבצת זהב. מיכן אמרו אשה שהיא מצנעת עצמה אפלו היא ישראלית ראויה היא שתנשא לכהן ותעמיד כהנים גדולים, שנאמר: ממשבצות זהב לבושה, אמר הקדוש ברוך הוא כך הוא כבודי שאהא מדבר מלפנים, שנאמר (במדבר ז, פט): ובבא משה אל אהל מועד. אמר רבי יהושע בן לוי, אלו היו אמות העולם יודעים מה היה המקדש יפה להם, קסטריות היו מקיפים אותו כדי לשמרו, שהיה יפה להם יותר משל ישראל, שכן שלמה סדר תפלה (מלכים א ח, מא): וגם אל הנכרי אשר לא מעמך ישראל הוא, וכתוב (מלכים א ח, מג): ועשית ככל אשר יקרא אליך הנכרי. אבל כשהוא בא אצל ישראל, מה כתיב (דברי הימים ב ו, ל): ונתתה לאיש ככל דרכיו אשר תדע את לבבו, אם היה ראוי לו היה נותן לו, ואם לאו לא היה נותן לו. ולא תאמר בית המקדש, אלא אלולי ישראל לא היה מטר יורד, ולא השמש זורחת, שבזכותן הקדוש ברוך הוא מרויח בעולמו, ולעולם הבא אמות העולם רואין לישראל היאך הקדוש ברוך הוא עמהם, והן באין להדבק להם, שנאמר (זכריה ח, כג): בימים ההמה אשר יחזיקו עשרה אנשים מכל לשנות הגוים:

ג) וטבל הכהן וגו' את פני הפרוכת. וברש"י ז"ל (ויקרא ד' י"ז ד"ה את פני) ולמעלה הוא אומר (צפר כהן משיח) "את פני פרוכת הקודש", משל למלך שסרחה עליו מדינה, אם מיעוטה סרחה, פמליא שלו מתקיימת, ואם כולם סרחו, אין פמליא שלו מתקיימת, אף כאן כשחטא כהן משיח, עדיין שם קדושת המקום על המקדש, משחטאו כולם, ח"ו נסתלקה הקדושה עכ"ל. ולכאורה הלא רש"י ז"ל (ויקרא ד' ג' ד"ה אם הכהן) צעלמו פי' למעלה אלל כהן משיח על פסוק "לאשמת העם", וז"ל ופשוטו לפי אגדה כשהכהן הגדול חוטא, אשמת העם הוא זה, שהן תלויין זו לכפר עליהם, ולהתפלל בעדם, ונעשה מקולקל עכ"ל, ומ"ט נאמר שם "פרוכת הקודש", שעדיין שם קדושת המקדש על המקדש, והלא גם הם מקולקלים, כשהכהן גדול

נעשה מקולקל, מאחר שהן תלויין זו, כי אשמת העם הוא זה כנ"ל. אכן י"ל לפי מה שכתבתי בפרשת ויקהל (אות א') פי' בדברי המד"ר⁷ (בראשית רבה צ"ב ב') פרשת ויחי ר' יוחנן אמר משל לרועה שהוא עומד ומציט צאנו כו', ר"ל אמר לנשיא מהלך, והזקנים לפניו, כי יש שני סוגי מנהיגי הדור, א' שהמנהיג צא מכח קדושת ישראל, והצ' שע"י הצדיק צא קדושה וטהרה בלצות הנטפלים אליו, ועיין עוד מה שכתבתי בפרשת שמות (אות ד'), והנה הכהן גדול צא מקדושת ישראל, כמ"ס הספרים הקדושים, וכמ"ס בפרשת קרח, דכל גדולתו של אהרון הכהן, אשר הקצ"ה צחר זו וצורעו אחריו הכל צא מכח קדושת ישראל, כמ"ס בפרשת תלואה "מתוך בני ישראל לכהנו לי", והוא שלוחם, ואפילו אם אמרי' דהני כהני שלוחי דרחמנא

⁷ בראשית צ"ב ב' ויברך את יוסף ויאמר (בראשית מח, טו), רבי ברכיה ואמרי לה בשם רבי יוחנן וריש לקיש, רבי יוחנן אמר לרועה שהוא עומד ומביט בצאנו. ריש לקיש אמר לנשיא מהלך והזקנים לפניו. על דעתיה דרבי יוחנן אנו צריכין לכבודו, על דעתיה דריש לקיש הוא צריך לכבודנו:

נינהו, אעפ"כ מכח קדושת ישראל נצחרו אהרון וזניו להיות שלוחי דרחמנא לכפר על עם ישראל, ומכ"ש אס שלוחי דידן הם, הכהנים מה שהם עושים, הרי הוא כמו שהציבור עושים כי שליח של אדם כמותו, והרי הכהן ממש בעבודתו בכלל הציבור, ומרן הקדוש זל"ה זי"ע ועכ"ל א צשפת אמת כתב הרצה מזה.

ובכלל קדושת ישראל אינו מציאות כלל חטא, כמ"ש צספרים הקדושים וכן מצואר צמדרש שיר השירים^{טו} (שה"ש רבה א' ו') צפסוק "אל תראוני שאני שחרחרת" כו', כך אמרה כנסת ישראל אל תראוני צשחררותי, אין לך שמח צצני יותר ממשה, ועל ידי שאמר "שמעו נא המורים", נגזר עליו שלא יכנס לארץ ישראל, וכן שם הרצה דרשות כעין זה. והטעם כנ"ל כי הכלל ישראל כולו קודש

ואינו צמציאות חטא אצלם, ואפילו על יחיד מישראל אי צשפ"ל למרן אדמו"ר הקדוש זל"ה זי"ע ועכ"ל א שאין החטא אצלו צעצם, אלא צמקרה, ואצל אה"ע הוא צהיפק, שהדבר הטוב אשר לפעמים עושים, הוא אצלם צמקרה לצד.

ולפי האמור אינו מציאות כלל חטא להצבור, אשר יגרום חטאם לחטא כהן משיח אשר יחטא, כי הצבור כולו קודש, כמ"ש "כולך יפה רעיתי, ומוס אין צך", וע"כ אס הכהן המשיח יחטא, סיבת עצמו הוא זה, והוא עצמו נתרחק ח"ו מקדושת כלל ישראל, אצל עכ"פ נשאר עדיין קדושת המקום על המקדש צשציל קדושת ישראל הכללות, ואעפ"כ אשמת העם הוא זה, שהן תלויין צו, ואין להם מי שיכפר עליהם, ולהתפלל צעדס, והוא נעשה מקולקל, כי התרחק

^{טו} שה"ש רבה א' ו' אל תראוני שאני שחרחרת, רבי סימון פתח (משלי ל, י): אל תלשן עבד אל אדנו, נקראו ישראל עבדים, שנאמר (ויקרא כה, נה): כי לי בני ישראל עבדים, ונקראו הנביאים עבדים, שנאמר (עמוס ג, ז): כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים, כך אמרה כנסת ישראל לנביאים, אל תראוני בשחרחרותי, אין לך שמח בבני יותר ממשה, ועל ידי שאמר (במדבר כ, י): שמעו נא המורים, נגזר עליו שלא יכנס לארץ:

עצמו מהכלל, ואין לו שוב עוד הכח והקדושה של כללות ישראל, ולהיות שלוחם.

אמנם לא כן הוא זאת אלל פר העלם דצר של לצור, כי הסנהדרין אשר העמידו ישראל הם באו זכח התורה, ומשה סמך את יהושע, ויהושע לזקנים, וכן בכל דור ודור, הרב הי' סומך את תלמידיו, כמבואר ברמז"ם ז"ל וצפוסקים, והם הסנהדרין לא היו באים מכל הכלל, ועיין מ"ש צפרשת פנחס, והמה בגדר רועה עומד ומציט בצאנו, וצריכים הסנהדרין לעמוד צפרץ, וגם להגזיה את ישראל למדרגה גבוהה, ואם מנהיגי הדור ח"ו צענמם מקולקלים, וממשיכים אחריהם את לצות בני ישראל, ח"ו הם הגורמים להפריד את הקדושה מן כלל ישראל, כי הרועים הרעים

ההם הגורמים הכל, והם סיצות גדלות ישראל, וסיצת ירידתם ח"ו, ואם עשו ישראל כהוראת צ"ד, אשר טעו צהורתם, ע"כ נמשכו ישראל אחרי מנהיגיהם הרעים, הרי הוא כמו שהגדולים מהלכין אחרי הקטנים, ממילא ירדו אחורנית ח"ו ירידה צתר ירידה, וח"ו נסתלקה הקדושה, וכמו שמציא המד"ר^{טו} צפרשת דצרים (דברים רבה א' ו') המשל למה הדצר דומה לנחש הזה שאמר הזנב להראש כו', אני אלך תחלה כו', הלך ומנא גומא של מים, והשליכו לתוכו כו', מי גרם לו, על שהלך הראש אחר הזנב, כך כו', וצשעה שהגדולים מהלכין אחר הקטנים נופלים לאחר פניהם עכ"ל המד"ר, וזאת נקרא כי כולם סרחו, וח"ו נסתלקה הקדושה.

^{טו} דברים רבה א' ו' ואשימם בראשיכם, ואשמם כתיב. אמר רבי יהושע בן לוי אמר להן משה אם אי אתם נשמעים להם, אשמה תלוי בראשיכם. למה הדבר דומה לנחש הזה שאמר הזנב לראש עד מתי אתה מתהלך תחלה, אני אלך תחלה, אמר לו לך, הלך ומצא גומא של מים והשליכו לתוכה, מצא אש והשליכו לתוכו, מצא קוצים והשליכו לתוכו, מי גרם לו על שהלך הראש אחר הזנב. כך כשהקטנים נשמעים לגדולים הם גוזרים לפני המקום והוא עושה, ובשעה שהגדולים מהלכין אחר הקטנים נופלים לאחר פניהם:

ובעוה"ר צאלו מדינות אשר יצחרו
צבתי כנסיות לרצ ומנהיג צורים
ועמי הארץ, והרצנים האלו בעצמם
מחללים את כל הקדוש לנו, ואם
יכול להטפות מעל הצימה דברים
צלי זקן ופאות הראש, ולבושים
מלבושי כומרים בעומדם על הצימה,
וממילא יגרמו אשר קדושת צבור
נתחללה, והקדושה ח"ו נסתלקה,

ויורדים מטה מטה, והולכים מדחי
אל דחי, וצניהם מתצוללים לגמרי
ר"ל, כאשר נודע זאת לכל, וצתי
כנסיות אלו נעשו צתי משחק
ותיטראות, והכל צא להם ע"י רועי
אליל אלה, ואלה הצאן הלכו לתומם,
אחרי הקטנים הרעצנים האלו, וח"ו
נופלים לאחר פניהם, ה' הושיעה!